

**СПЕЦІАЛІЗОВАНА ДОКТОРСЬКА РАДА
Д 01.25.05
ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 09.00.11 -
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО**

Триває робота Спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) філософських, історичних та соціологічних наук з релігієзнавства, про створення якої в Інституті філософії НАН України ми повідомляли читачів у першому числі цього бюлетеня. Протягом квітня - вересня цього року вже захищено 6 дисертацій: п'ять кандидатських та одна докторська. Це дисертації:

- **Сапіги Василя Кириловича “Релігійна й світська сфери святково-обрядового комплексу”**, подана на здобуття наукового ступеня **кандидата** філософських наук. На основі філософсько-соціологічного аналізу святково-обрядового комплексу вчений дослідив такі його важливі сфери, як світську й релігійну, їхнє співвідношення, особливості взаємовпливу, стан і тенденції еволюції в історичному контексті. Розглянуто роль і місце свят і обрядів в соціокультурному розвитку незалежної України. До дослідження залучений значний масив соціологічних даних.

- **Стоколос Надії Георгіївни “Динаміка полонізації і українізації православної церкви в Польщі у міжвоєнний період (1918-1939 рр.)**, подана на здобуття наукового ступеня **кандидата** історичних наук. На основі аналізу оригінальних архівних джерел здійснене комплексне дослідження складних процесів, що відбувалися в православній церкві в умовах іноземного панування. Проаналізовано дію різноспрямованих політичних, релігійних та культурних чинників. Показаний поступ потужного й результативного руху, спрямованого на українізацію православ'я на “східних кресах” Другої Речі Посполитої у 20-х - 30-х роках нашого століття. Робота сприяє цілісному відтворенню історії українського православ'я.

- **Лозко Галини Сергіївни “Українське язичництво як джерело побутового релігійного синкретизму”**, подана на здобуття наукового ступеня **кандидата** філософських наук. В своїй дисертації пошукувач, авторка кількох вельми цікавих книжок з українського народознавства та історії етнічної релігії

українців, зробила плідну спробу дослідити язичництво як одне з глибинних джерел української духовної культури. Аналіз ролі етнічної релігії українців та такого феномену як двовір'я у становленні світогляду, релігійності та обрядового життя нашого народу, безумовно, збагачують вітчизняне релігієзнавство, культурологію та історичну науку.

- **Яськіва Богдана Івановича “Релігія в контексті генези української національної ідеї”**, подана на здобуття наукового ступеня **кандидата** філософських наук. Автор здійснив ретроспективний аналіз впливу релігії та церкви на формування національної свідомості українців та української національної ідеї, її політичної, правової та моральної складових. Дослідження здійснене на ґрунті міждисциплінарного підходу - релігієзнавства, політології, історії. Його теоретичним контекстом стало відтворення широкої панорами еволюції форм політичного життя на українських землях, в тому числі державотворчих змагань.

- **Гудими Ігоря Петровича “Молитва як елемент релігійного культу і явище культури”**, подана на здобуття наукового ступеня **кандидата** філософських наук. Автор здійснив комплексний - релігієзнавчий, філософський, культурологічний аналіз феномену молитви як компоненту релігійного культу та явища духовної культури. Була застосована методологія семіотики та теорії комунікації. Ця робота, а також подальші дослідження молодого науковця у цій галузі покликані подолати розрив, що утворився між рівнем сучасного наукового інтересу до даної проблеми та станом її дослідженості у вітчизняній філософії та релігієзнавстві. Наведений у дисертації фактичний матеріал та випрацювані концептуальні моделі мають поглибити наше розуміння сутності та особливостей релігійно-культової діяльності, а відтак - опанувати специфічну природу релігії взагалі.

- **Чернія Анатолія Михайловича “Антропологічна цілісність у релігієзнавчому вимірі”**, подана на здобуття наукового ступеня **доктора** філософських наук. На базі широкого використання методологічних здобутків сучасної філософії та релігієзнавства автор здійснив теоретичне осягнення недостатньо вивченого вітчизняною філософською думкою феномена духовності людини як “діяльної цілісності” в релігієзнавчому вимірі. Отримані результати дають можливість виявити духовну сутність релігії та особливості її функціонування як на індивідуальному рівні буття, так і в соціо-

культурному контексті. Збагачуються наші уявлення про значимість внутрішніх зусиль людини на шляху її духовного самовдосконалення, формується концептуальний образ людини, що виходить за межі класичної раціональності.

Серед дисертацій, що проходять у Спецраді попередній розгляд на предмет захисту - праці, присвячені релігієзнавчому, історико-філософському та культурологічному аналізу ролі деяких єретичних рухів у розвитку вітчизняної духовності, філософських засад неоорієнталістських рухів у сьгоднішній Україні, релігійних пошуків у сучасній художній літературі, історії української богословської традиції тощо.

Запрошуємо українських і зарубіжних вчених - філософів, істориків, соціологів, культурологів, які докладають зусиль у дослідження релігійного феномену, подавати дисертаційні роботи до нашої ради для їх захисту на здобуття наукових ступенів доктора чи кандидата філософських, історичних та соціологічних наук із спеціальності “Релігієзнавство”.

Нагадуємо, що отримати повну **інформацію** про вимоги до дисертацій, необхідні документи та порядок захисту Ви можете за **адресою**:

252001, Київ-1, вул. Трьохсвятительська,4

Інститут філософії НАН України

Спеціалізована рада з релігієзнавства

(у голови ради, професора Анатолія Миколайовича **Колодного** - к. 324, тел/факс 229-4812 та у вченого секретаря ради кандидата наук Сергія Івановича **Головаценка** - к. 321, тел. 229-1670)

Серед **вимог до пошукувачів**, про які попереджаємо вже тепер:

1. **Обсяг** тексту **дисертації** (без літератури та додатків) має становити:

- кандидатської - **140-250** стор. машинопису через 2 інтервали;

- докторської - **350-500** стор. машинопису через 2 інтервали.

2. **Обсяг** тексту **автореферату** дисертації має становити:

- кандидатської - **1,0** д.а.; докторської - **2,0** д.а.

3. Необхідний обсяг та якість **публікацій** пошукувачів:

- кандидатського ступеня - від **1,5** д.а., серед них принаймні одна видрукувана **стаття** від **0,5** д.а.;

- докторського ступеня - наявність серед інших публікацій **видрукуваної авторської монографії** від **6,5** д.а.

4. До уваги пошукувачів кандидатського ступеня: іспит кандидатського мінімуму має складатися не взагалі з релігієзнавства, а з релігієзнавства певної фахової орієнтації - філософії релігії, історії релігії чи соціології релігії із залученням до складу екзаменаційних комісій трьох докторів наук за цими спеціалізаціями.

5. У зв'язку з відсутністю на місцях достатньої кількості висококваліфікованих фахівців з релігієзнавства та з того, що саме Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України нині є базовою ланкою підготовки релігієзнавців, **Спеціалізована рада Д 01.25.05** **зараховує іспит із спеціальності (релігієзнавства), зданий лише в Інституті філософії** - з урахуванням профілю дисертації (філософія, історія чи соціологія релігії) та із залученням до екзаменаційних комісій провідних фахівців у даних галузях наук саме із складу ради та з інституцій, в яких готувалися дисертаційні роботи.

6. Тематику дисертаційних робіт з релігієзнавства варто узгоджувати з координаційною радою, що діє при Відділенні релігієзнавства.

Програму кандидатського мінімуму з релігієзнавства підготовлену затвердженою Спеціалізованою радою комісією з урахуванням фахових спеціалізацій буде видрукувано у цьому і наступному номерах бюлетня "Українське релігієзнавство".

Повідомлення підготував **С. Головащенко**.

ПРОГРАМА

кандидатського мінімуму із спеціальності 09.00.01 - релігієзнавство

I. Загальні питання (для пошуківців усіх спеціалізацій)

Тема 1. Релігієзнавство як наука.

Богословське і академічне (світське) релігієзнавство, його теоретичні форми. Еволюція теоретичного змісту релігієзнавства. Історичні форми критичного ставлення до релігії. Об'єкт і предмет релігієзнавства. Релігієзнавство і теологія. Дисципліна